

Täysistunto

Maanantai 14.12.2015 klo 12.01—0.39

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta, sairausvakuutuslain muuttamisesta annetun lain muuttamisesta sekä apteekkimaksusta annetun lain 2 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta, sairausvakuutuslain muuttamisesta annetun lain muuttamisesta sekä apteekkimaksusta annetun lain 2 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun hallituksen esityksen (HE 106/2015 vp) täydentämisestä

Hallituksen esitys HE 106/2015 vp

Hallituksen esitys HE 128/2015 vp

Toimenpidealoite TPA 11/2015 vp

Valiokunnan mietintö StVM 13/2015 vp

Toinen käsittely, ainoa käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Toiseen käsittelyyn ja ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Nyt voidaan toisessa käsittelyssä hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Lopuksi päätetään ainoassa käsittelyssä toimenpidealoitteesta.

Menettelytapa hyväksyttiin.

Keskustelu

23.34 **Thomas Blomqvist r:** Värderade herr talman! Regeringens planer på att skära i ersättningarna för mediciner och resor och höja vårdavgifterna är oigenomtänkta och kommer att drabba äldre och dem som har det allra svårast ekonomiskt på ett sätt som inte är acceptabelt. Därför kommer jag att föreslå att det andra lagförslaget förkastas.

Herra puhemies! Hallituksen suunnitelmat leikata lääkekorvauksia ja matkakulukorvauksia ja korottaa hoitomaksuja ovat harkitsemattomia. Kelan tutkimusten mukaan matkakulujen korvausjärjestelmää käyttävät etupäässä iäkkäät pienituloiset asiakkaat, ja suunnitelut säästöt kohdistuisivat heihin raskaasti. Minusta meidän tulisi siirtyä yhtenäiseen järjestelmään, jossa etsittäisiin vakavissaan ratkaisuja lääkkeiden, hoito- ja matkakulujen yhteisen omavastuukaton luomiseksi. Mallia voisi ottaa vaikka Ruotsista. Toivonkin, että hallitus nyt vakavissaan selvittää yhteistä kustannuskattoa lääkekorvauksille, matkakorvauksille ja terveydenhoitokustannuksille.

Herra puhemies! Näillä perusteluilla esitän, että eduskunta hylkää lakiehdotuksen 2 ja että eduskunta hyväksyy vastalauseen 2 mukaisen lausumaehdotuksen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 81/2015 vp

23.36 **Kristiina Salonen sd:** Arvoisa puhemies! Olemme omassa vastalauseessamme vaatineet lääke- ja matkakorvausten säästön peruuttamista ja kuntoutuksen rahoituksen vahvistamista ja kokonaisuudistuksen toteuttamista. Vaikka lääkekorvaussäästöä pienennettiin, niin silti emme voi hyväksyä sitä, että asiakkaiden lääkekorvauksiin on tehty tällaisia leikkauksia. Alkuomavastuuta ja ylempään erityiskorvauksen lääkekohtaista omavastuuta pienennettiin, mutta vuosiomavastuun ylittäneiden lääkekohtaista omavastuuta edelleen korotettiin. Valiokunnassa kuultujen asiantuntija-arvioiden mukaan lievennykset vaikuttavat suureen potilasjoukkoon mutta ne jäävät yksilötasolla melko pieniksi. Kaikkein kovimmin omavastuun nousut kohdistuvat lääkkeestään jo eniten maksaviin, ja sitä emme voi pitää hyväksyttävänä.

Sen lisäksi Aura-kuntoutuksen lakkauttaminen jättää aukon työelämässä olevien kuntoutukseen ja palvelujärjestelmän painopiste siirtyy varhaisen vaiheen kuntoutuksesta kalliimpaan, jo olemassa olevien vikojen, vammojen ja sairauksien kuntouttamiseen. Tästä syystä olemme esittäneet talousarvioaloitteella ja budjetin vastalauseessakin vuoden 2016 budjettiin palautettavaksi näitä Aura-kuntoutuksesta säästettyjä rahoja, jotta työssä olevien riittävän varhainen kuntoutus on mahdollista jatkossakin.

Esitän vastalauseen 1 mukaisesti 2. lakiehdotuksen hylkäämistä, ja sen lisäksi esitän vastalauseen lausumaehdotuksia 1 ja 2, joista ensimmäinen pitää sisällään nimenomaisesti kokonaisarvioinnin sairausvakuutuksen lääke- ja matkakorvaussäästöjen kohdentumisesta ja se toinen lausumaehdotus pitää sisällään sen, että hallitus valmistelee kuntoutusjärjestelmään kokonaisuudistuksen osana sote-uudistusta.

23.38 **Anneli Kiljunen sd:** Arvoisa herra puhemies! Kannatan edustaja Salosen tekemiä hylkäys- ja muutosesityksiä.

23.38 **Eva Biaudet r:** Ärade talman! Också i det här förslaget ser det ut som regeringens förslag till inbesparingar riktar sig till dem som har det allra svårast och som är allra sjukast. Allra olyckligast skulle det vara om det skulle sluta så att de som är sjuka inte har råd till en tillräcklig eller rätt, adekvat vård.

Ymmärtääkseni myöskin Kansaneläkelaitos on valiokunnalle antamassaan lausunnossa todennut, että nämä säästöt olisi voinut kohdentaa toisin, jotta nämä vaikutukset eivät olisi niin radikaaleja. Kannatan siis edustaja Blomqvistin tekemää hylkäysehdotusta 2, joka sisältää myös sen, että eduskunta hyväksyisi vastalauseen 2 mukaisen lausumaehdotuksen.

23.39 **Sari Tanus kd:** Arvoisa herra puhemies! Aluksi muutama sana matkakorvauksista: Hallituksen esittämä omavastuu nostettaisiin 16 eurosta 25 euroon. Paitsi että omavastuuta nostettaisiin, myös maksukattoa korotettaisiin. Tämä lisää etenkin sairauden vuoksi paljon matkoja tekevien kustannuksia, etenkin harvaan asutuilla alueilla, ja iskee erityisesti pienituloisiin ja iäkkäisiin henkilöihin. On totta, että matkakustannukset ovat viime vuosina nousseet aika reippaasti, mutta siihen vaikuttavat paitsi väestön ikääntyminen ja laitoshoidon väheneminen myös palveluiden keskittyminen ja ostopalvelutoiminnan lisääntyminen ja myös joukkoliikenteen väheneminen. Näin ajatellen moneltakin näkökannalta katsottuna matkakorvausten leikkauksia ei voi mitenkään hyväksyä.

Sitten lääkärin ja hammaslääkärin palkkioiden korvauksista tai niiden leikkaamisista pikimmiten:

Pöytäkirjan asiakohta PTK 81/2015 vp

Mietinnössä ehdotetaan talousarvioesityksen mukaisesti lääkäripalkkioista ja hammaslääkäripalkkioista sairausvakuutuslain mukaisia korvauksia alennettavaksi hallitusohjelman mukaisesti 35 miljoonalla eurolla. Pohjalla ovat jo kehyksiin tehdyt aiemmat vähenykset, eli yhteensä korvaustaksoja alennetaan 78 miljoonalla eurolla vuonna 2016. Lääkäripalkkioiden korvaustaso laskisi nykyisestä 21 prosentista reiluun 14 prosenttiin, hammashoidon korvaustaso 25 prosentista keskimäärin 15 prosenttiin ja tutkimuksen ja hoidon korvaustaso 21 prosentista 16 prosenttiin. Näin suuri leikkaus yksityisistä lääkäripalveluista maksettaviin korvauksiin voi aiheuttaa kansalaisten hakeutumista entistä suuremmassa määrin julkisen terveydenhuollon piiriin ja siten ruuhkauttaa perusterveydenhuollon palveluja erityisesti hammaslääkäripalvelujen osalta. Lopulta kustannus voi olla saattua säästöä suurempi.

Noin puolet lääkäripalkkioista korvausta saaneista on saanut korvauksia silmätautien tai gynekologin lääkärikäyntien perusteella. Näitä palveluja on vain hyvin rajoitetusti saatavissa julkisella puolella. Kuitenkin tyttöjen ja naisten terveys, sairauksien ennaltaehkäisy, varhainen toteaminen ja hyvä hoitaminen, samoin kuin raskauden tehokas ehkäisy ovat erittäin tärkeitä terveydenhuollon ja sairaanhoidon osa-alueita. Pidämme tärkeänä, että myös pienituloisten mahdollisuudet käyttää näiden erityisalojen terveystalouksia säilyvät. Esitämme talousarvioesitykseen sisältyvän lisäleikkauksen perumista, ja tämä esitys sisältyy myös kristillisdemokraattisen eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjettiin.

Lääkekorvauksista: Lääkekorvausmenoja esitetään vähennettäväksi 26 miljoonalla eurolla. Säästö muodostuu lääkekorvausjärjestelmän rakenteellisesta uudistamisesta: sairausvakuutuslain ja lääkelain 57 §:n muuttamisesta siten, että lääkekustannusten osalta otettaisiin käyttöön 50 euron alkuomavastuu. Esitämme, että alkuomavastuun kautta vapautuvat määrärahat kohdennettaisiin lääkekorvausten vuosittaisen maksukaton alentamiseen. Näin yhteiskunnan tuki kohdentuisi nykyistä enemmän niille, jotka sitä kipeimmin tarvitsevat, eli säännöllistä pitkäaikaista lääkehoitoa tarvitseville. Tämä ikäryhmä joutuu kantamaan näissä taloustalkoissa muutenkin kohtuuttoman suuren taakan. Lääkekorvausten leikkaukset on kohdennettava niin, että leikkaukset eivät kohdistu heihin. Parhaiten tämä toteutuu kompensoimalla alkuomavastuuta vuosittaista maksukattoa alentamalla, mikä helpottaisi muun muassa monien ikääntyneiden ihmisten tilannetta. Tämä esitys sisältyy myös kristillisdemokraattien vaihtoehtobudjettiin. Maksukaton alentamisesta huolimatta monelle pienituloiselle alkuvuosi on taloudellisesti erittäin raskas. Jatkossa pienituloisten osalta olisikin hyvä pyrkiä alkuomavastuun jakamiseen useamman kuukauden jaksolle. Myös toimenpiteet lääkekorvausten, matkakustannusten ja terveydenhuoltopalvelujen yhtenäisen kustannuskaton käyttöönottamiseksi on syytä aloittaa pikimmiten.

Esitän lakiehdotuksen numero 2 hylkäämistä vastalauseeni mukaisesti ja lisäksi yhdyn vastalauseissa 1 ja 2 tehtyihin lausumaehdotuksiin.

23.44 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Kannatan edustaja Tanuksen tekemiä hylkäys- ja lakimuutosesityksiä.

Arvoisa puhemies! Haluaisin kiinnittää tässä esityksessä nyt huomiota siihen, että täällä on varsin erikoinen, oikeastaan uusi menettelytapa, jossa veloitetaan yrityselämä osallistumaan näihin talkoisiin, nimittäin lääkealan toimijat. Olen saanut tästä huolestuttavia yhteydenottoja. Täällä veloitetaan lääkealan toimijoille säästöistä kohdennettavaksi 12,5 miljoonaa euroa. Tämä ehdotetaan toteutettavaksi ottamalla vuonna 2016 määräaikaaisesti käyttöön lääketieteellisuutta ja lääketukkukauppaa koskeva uusi lääkekustannusten palautus-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 81/2015 vp

maksu. Tämä on merkillinen erikoisuus. En ymmärrä, miten hallitus on ajatellut, että tämä lisää suomalaista kilpailukykyä ja edistää meidän yrityskulttuuriamme, jossa yritys itse vastaa omista voitoistaan ja tappioistaan. Nyt tässä laitetaan yksi toimiala maksamaan jonkun toisen tai ikään kuin sosiaalisektorin kuluja Suomessa.

Arvoisa puheenjohtaja! Olen saanut tällaisen viestin, että jos tämä laki ajetaan läpi, niin se johtaa monessa lääkealan yrityksessä pohdintaan, minkälainen toimintaympäristö Suomessa tulevaisuudessa heidän yhtiöillään on. Moni pohtii, että he siirtävät omat toimintansa ulkomaille ja jättävät koko Suomen markkinat rauhaan. Tämä on huolestuttava kehitys.

23.46 Outi Alanko-Kahiluoto vihr: Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Salosen hylkäys- ja muutosesityksiä.

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan käsittelyssä tosiaan kuulimme, kuinka eri asiantuntijat kertoivat, että nämäkin lääke- ja matkakorvausten heikennykset kohdistuvat kaikkein voimakkaimmin kaikkein alimpaan tulokymmenykseen ja kaikkein vähiten kaikkein suurimpaan tulokymmenykseen. Jos hallitus meille täällä väittää, että säästöjä on pakko tehdä, niin vastaan, että tekisitte sitten edes oikeudenmukaisesti ja veisitte niiltä, joilla on enemmän, ettekä aina niiltä, joilla on kaikkein vähiten.

Myös me vihreät, vihreä eduskuntaryhmä, omassa vaihtoehtobudjetissamme olemme esittäneet sitä, että lääke- ja matkakorvauksille ja erilaisille sosiaali- ja terveyspalveluiden maksuille säädettäisiin yhteinen maksukatto, joka olisi oikeudenmukaisempi pienituloisten ja paljon sairastavien, paljon lääkkeitä tarvitsevien kannalta.

Toinen käsittely

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.